

Ի Լ Ա Ն
Գանախլիկա՛ն, Տաղեան խելէլնինա՛ն,
Տարեմ վէ սէլամըլդ օն իրլ ռաանը
սփլ ՏՆ նիւմըթյա սահիլլանն, պիր
հէնէլիք օլարադ, իճարէ վէրլիճէ-
լնտէն, ըաղպէթ իտէնէլըրն մաթ պա-
սմըլա միւրաճաթմ իլլիմէլըրի :

71	64 1/4 5/4
Պոն տիւ թրէ զոր (Սէրիւ Բ.)	84 1/2 85
Իհիլիլիզ գ զհսուլիտի	92 1/3

Բարձր 51 հոգանո՞ւ.	
Եւստիֆոր Ուսուսկիչի գարանատը	46 12 1 2
1889	275
Բուսկիչի շրմանտֆէր սէ հիմնէրի	155 50
Պարանոյր Քոնտոսու. 5 փ	100 12 1 2
» » 5 փ	62 57 1 2
Իւստիֆոր	87 55

ԳԱՆԱԹԱ ԲՆԱՋԱՐԸ		
Էսէ, Ռ.Բ.	19 հոկտեմ. ազգամբար	50-14
»	21 հոկտ. ստացան աշխար	50-22
»	Էն հիւքսէք	50-29
»	Էն աշաղը	50-21
»	Ստաթ 7	50-28
Խմբիկ բաղ	1835 ին	546
»	1865	582
»	1869	276
»	1872	34
»	1875	264 1/2

Գրքէ տի Ժէնէրալ	12 5
Ստեփէ Ժէնէրալ ազ սիւնըարը	7 23
Ստեփէ Ժ (Ռ) տանտ	5-04
Ստամբուլ պանդապը ազ սիւնըարը	6-10
Պանդ Գուշէրիսալ	000
» Վէրիսալ	»
» Ստեփէ Օսմըս Թիւրք	»
Շուէնարժիւր սէնիգլըր	130 1/2
Փրամիսյ հիստէրի	475
Գրք տի Հէրէնիկ ըսդ տեմս	52
Իրքիստէ մասալիէ ազ սիւնըարը	74
Գարուն արտիթտու	130 Կարա
Սյ ճէ Զոյլիլի	11-12
Բէրսը	10 1/2
Էրալիսիլ	11 1/2

Գ.ԱՄՊԻՈ ՖԻԷ ԱԹԷ,
 ԶԿԻԼԻԿ ՎԵՐԱՄԱՐ 4 08 Ց.ՅԻՆ՝ ՍԿ ՎԵՐԱԼԵԼԻ
 Ի ՊԵՐՄԻՆԵ 25 20 *

ԱՐՃԷԼԵԻՆ ԲԵՆԵՍԵ	
Ինկիլիկ լիբանար	109 2
Ֆրանսերդ պիկտոնու	37-1
Բալ	39-0
Գրքերից ալիսոնու	51-1
Պէկտուր յէկտուրի ֆորպը	101 2
Մէկտուր ֆորպը	104 7
Պապը	127 5
Պէկտուր	104 2
Դաւանդի զայնիսի քարիք	6 66

Ե.Չ.Գ.ԵՅԻՆ

ձիւ մա իր թէ Լսի նիւսիւ միջակէ , ի
րիւսան որդադան հաղբ թէ լրինին
Այլադովսբի Էթէնաի հաղբ թէ լրինին
ձիւ մա կիւնն պիւր զիղ ի թ ա զիւրաի
լրինին պիւրաթմիշ խաիք :

Միւշարիկէյճ որբազան իկէ Գար
դին վարդ ապետ , վէ կիւմիւշկէրաւ
Ռաբէն Էֆէնտիւր , վէ աճիկլէրի ուղ
լիքաւ պաւսնմուշադաւր :

Այսպիսով Երևանի հիմնադրամի ան-
բաղաձուր քեմիկ հիմնադրամի գաղա-
թիվը, զի պիտի չէլք գաղաթիվ
նույնը, զի ասորի պիտի զիտե-
լան ան զբլմ գաղաթիվի հիմնա-
դրամի իմ պիտի, զի հիմնադրամի
հայրի բնի մեծից օրմն ասոր :

Այժմագրութիւն Էֆէնտի Ֆրիշտայն
 թմրատա, թաղիւթի Տէր Էստրադ
 միտնաթառա հալի քէսպ իտէրէք
 տանէ կէրմէքաէ, վէ Էնմայի պոն
 լարտան պաղլար տէնիգլէր օր
 տաղլարանմադ տա, պաղլար կիւնէ
 օրուդ զիւրանմադ տա, պաղլար
 միլէր վէ վարօրար օրարադ չաղպ
 մադ տա, պաղլար տաղլար վէ տէ
 լէր թէքիլ իտէրէք կէօղլէրի ալա
 մադ տա, վէ պաղլար տալի լուհ
 հանաթ ալարադ տաւթ վէ հաղլան
 եկիւնէ կէսմէքաէ տիլլէր :

Պէնիի աստիճանէ պիտի հիշմէթի ի

տա, վէ պիր գոտրեթի իրահլիէ է
սէրի պուլումասընը, էֆէնտի մի շա
րիլէ չհնի բարմագլարը թասադի ին
մէքաէ աիլիէր :

Պատ. Էստրելլերին հիշ պիտի տիկ վի
դայէմ իլէ թարփի խաղիւր շէյլէր ու
մահըպ, անճաղ կէող իլէ կէօրմէլի
կէ միւհիմ աճ շէյլէր խեղէր տէ, հէ
պիւր պիւլիւք բէսիմէլէր վար արը քի
արթիւրդ տաամ պաղ մաղլա տօնամազ
մէզ, քիւր բէսիմ իւշ տօրթիմ արշըն պօ
հաւաւա, վէ իբի պաւաղ արշըն դա
տար Էնինտէ օլապ, Մափէս մարդա
րէնին, խարայէլ ճէօմաւթընը, Գրմի
դք տէնիպաէն կէչիւրէլէք Մըօրըտա
դաչըրմաւը արը քի, միւշարէլէ
հաղ բէլթիւր, թապիլթիմ հէր ճիհ
թիլլէ թօրլաւիպ թէշպիհ իլլէտիքաէ
օղաշդա, տէվէլէր իւլէրթիտէ դա
մաղդաւ օլան խարայէլ գըլլարթնա
տէօրթի նէփէրինէ տաթիւ, քէնա
տէօրթի նէփէլ քէրիմէլէրի սաբէլթի
րինի կէթիւրէլէք, գիւրբի ճէմիլէր
նի միւշըրէփ գըլմը արը :

Իշխիմ աիկիմիդէ կէօրէ , սահա շի
աիտէն , մէզ քիւր րէսիմին գրւմիմ
իւ չ պին ւիրա թախմին օյունմազ
իմիշ :

Այրիպգօվսքի Էֆէնտի , հէր նէ գ
ստոր , պիր հաֆիթ ստան բայիթիմիսի
միզք թէրք իտէճէք իտէ տէ , ի
պահարաւ եինէ թէշրիֆ իտէճէքլէ
մէմուրի գալ իտէն պալունմազ
պրր :

Միշարիկէյն հաղրէթէրի, Էդ
պէր թագաւ խոտային վէ պէտէհ
առամարասն օրեանբոյ, իլլա քմա
նէղաքէթէ վէ շիրինթապ վէ կիւ
եիւղէ մալիք պալատնապալատ
հէր կէօրիշարիկիւ առամին գաղպ
ճէլոյ իյլէմէքտե տիր :

Շունա տախի անաթմանբոյ իշ
թմէրիկէ քի, ճիւմա իրթէտի նի
խէմիպա, հէր նէ գառաք Աղապ
պարսպառնա ճիւմա կիւնի թէշք
թմտի տէրի հաղրէթէ խէ տէ հ
լլա տըր, շիրնքի բնէշէնպիս կիւ
թէշէթի իթմիշ տիր :

ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԳԱՐԺԱՐԱՆ

Պառկեալեք ալի խառն առ ձեր
բարբարոսն իշխն, վե պաղըր
կեօրէ Ազ ապեան վարժարան առ
պիլիբատն օրաւդա հայաւ, Որ
քեցե նազլ խորկճէք տիր աւ
պէյն էլ հաշի պիր հալաւաւ հա
մըշարը. հապառ քի, պիղճէ է
պիր շէյ նէ տաշիտիւ լիմըշ, վե
նէ լազրարաը կէշմըշ տիր, սըրբ
րաճիֆ տիր, վե պիլմէյլ պառ
ճիֆ նէրէտէն շըպմըշ, վե նէ նիլ
մէյնի հաւաա խորկմըշ տիր,

ፆተታዊ ስርዓት

Դասըքի ճանախ իրթէսի նիւ
միդաէ պիղաբմիշ խաիք, Չախաճ
էֆէնաթնին շուէսբի, ճիւմա կի
հէքքէւ լմարաֆրնտան, դիւսաէ,
լմահին խալմիշ, վէ հաթթա օ
լիթմաբնտա քէնախի վէ միւդ
աիթէքիէ օրիւ պալանան զաթ շ
եա չաղըբարադ, իդհարը մէմա
լէթ օրումա շաուք :

Վազ առ պիղ միւր իրատան
 եամանբղ, բաքին էրպարպը վառ
 շէհառէիմ ինէ կէօրէ, պէյլէ ազ
 դըմ զարփընտա, զէ նօթ ազ
 տիքընրի շարաէ, պու գառար օդ
 պիլաիքէրի շառաէ, իլէրաւէ պիլ
 իմ էստաիմ ի պարազ իաւպիլէճէ

Հիւսիսէսկի տօր , հէլէ օրերոյ Լուսնակ քէնտիս սէսինին կիւմասէլըդը վիւրդէլէիկի , վէ Աճէմեան Էֆէնտա տառիս քէնտի ինքալարըյլա , հէր քէսին իմասինին տալիք իլլէմէլէ տօր :

Մէղքերու Արեւիկէն հիւնտի տեսնու
լով անորմըղա պիտ շէյլէրաւն վէ գը
հաղիւթըրաւն միւրէթիւեպ ոլաւ
ղանաան, բէք կիւղէլ թէէտար իթ
մէքաւ, էյլէնիւմէքաւ, վէ իսթիֆա
աւ իսթիմէքաւ տիր :

Ֆրայ ավժ պիղ , մէմէքէթ իմիղ ախ
լայ ընա նիտպէթ լէ , խալխառնէ ախ
զ ավժ վէ մի թալաամըզդ պէտան խա
րէք , ալապ աճա ճիւմէլէրաւ , աճ
զ իւտաւէ քառիլճէ տալքանըլաւ , ա
ճա զ իւտաւէ կիւզէլ վէ ֆայխաւի
լաճալընր իրթ աք վէ թէք իֆ իտ
րիզ , պաճա սէյլէմքաէն միւրապ
մըզ , ֆէնա պիր շէյ վաք իաի ախ
օլմանըզ , իլլա , իլէրասի իշին , էմ
պասիրէթէ բիալէթ օլունմասընր ա
լա իթմէք աիր :

Չախաճահան Էֆէնտինին Չին Չիյ
յի նամ օրէրաւորնր տախի իսթանպ
թարափրնտա կէօրախ ք - լաքին պ
նա նիսպէթլէ , պիղճէ օ տախ պի
տիր - զէ ալէլիսուսուս օ թարափ
հէնուղ թէաթ բօտա , հէր քէսին
հօրտա հարէքէթ իթ մէսի պիլին
օրնապրընտան , հիչ բահաթ իսիլ
թէէլէզզիւզ օլունմուդտա աէլի տի
չիւնքի ճէմիլլէթին հէր թարափ
սիկարապար թիւթ տի բախ քէլրէ շէ
լէ տաբաւն , հէլէ էլ զէ աեազ բ
թէրթէր , զէ լազ բարա կիւրիւլաթ
զէ զայիլհիւմ , հիչ թէհամիլլէ օլ
նուր շէյ աէլի տիր : Ատամ քէնտ
տաթթա պիթ մէյաան օնուսու
արը զանն իթ մէքաթտիր , զէ աշիք
արը քի պաւ թապ սիլաթ օնուսու
տա օլմանիւզ սէլիլիլլէրաէ տիր ,
քին իտարէ թարափրնտան տախի մի
քին մէրթէւլ տիւզ աթ օլունմ
Էհէմիլլէթ աէն տիր :

Գալլիւթ, սեպաթ, զէ թէշդիդ
է. քսիք օլմաաղը հալաւ, թիւ բը
մըլաաւ սըւ. սանաթըն աաթի ազ
զըթասն զիհասն սէյլէ իլէրա. հիւ
ճէկի էմէլի էլ զէպաւն սիր :

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌԻ ՍԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍԻՈՒՄԱՆԱ

ԵՏ. Երեւոյնի մէջ Լ. Քլեմէնտիս .

Ազգ. Ժողովրդ նիստ ունի յառա
կայ արբանժ 25 Հոկտեմբեր Ն Գ. Կ.
Թիստ :

Ատենանք պիտի բացուի 6/24
6 ինչ և դպրութի 10 ինչ :

Կը հրաւիրեմ՝ երեսփոխան Էֆէմ
Ներքը՝ որ փաթան կատարել ազգ-
բախան պարտականութիւնն ։

49 Հովսեփեր 1874
Պատրիարքարան Հայոց
և Պօլս

Պատրիարք Կ. Պո
ԴԵՐԵՆՍ ԱՐՁԵՊԻՍ
ԸՐԼԻՆՐԳ.

1. ինչպե՞ս է լինում, որ ինչ-որ մեկին
 ասեն, որ նա ինչ-որ բան է արել, և
 նա չի կարողանում պատասխանատվություն
 ընդունել։

2. Վարդապետ Բաղդատի
Փոխանայ :

3. Կապույտ խոն Զախարյանիչ Դ

Կ. Ամբողջացում՝ Բաղրաբանին
գովոյ :

ԱՐ
Լ.Ք
ԲԺ

Առեւտրային պալատ
Ա. Պ. Պ. Փոփոքյան

նույն դարձեալ իւր օրինաւոր ամուսինը :

11. Պրուսացի Գեր. առաջնորդին գրուեցաւ ընդունել ի ծոց սրբոյ եկեղեցւոյ զամուսին բողոքական գրական ձառ. կիրառութիւն որդւոյն, և առայս կարեւոր խորհուրդներն մատակարարել :

12. Ընդունուեցաւ Գաղատացի Գալիթանի Պետրոսի աղերսագիրը, որով ի Հոգիմէականութենէ հրաժարելը յայտնելով ի փարախ առաքելական Հայաստանացի սրբոյ եկեղեցւոյս միտնել կը փափաքէր հանդերձ ընտանեօրէն, և իւրաքանչիւր փարզէին Գերուեցաւ քահանայ մը յատկացնել յիշեալ ընտանեաց :

13. Արդիւնեցաւ գրել Արժ. Պօղոս վարդապետ նախնանքի, որ իր պաշտօնը շարունակէ ի Բարեբոյ մինչև յընթացիկ նորոնքի առաջնորդին Գեր. Դերիսի և Կաթողիկոսի, որուն ըստ իւր խնդրանքով յղտուութիւն եղաւ ձմեռըն հոս անցնել և ի գարնան մեկնել :

14. Արժ. Տ. Պօղոս վարդապետ խօշտանանք քարոզիչ կարգեցաւ Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյն կէտիկ-փառայի, և զառատու կրօնի և բարոյագիտութեան ի Լուսաւորչեան վարժարանին :

15. Երաժշտական յանձնարարին գիտողութիւնքն ու հարցումներն ի մասին համարուին թէ շարականը ձայնագրութեան արուեստի համաձայն իշմիածնի մէջ պիտի տպագրուի, ու շարքութեան առնուելով՝ որոշուեցաւ գրել առ վնասափառ Հայրապետն առանցնէ Հայոց, խնդրելով որ բարեհաճի ի ներկատողութիւն առնուլ առաջարկեալ գիտողութիւնը :

16. Ծահ-Նուպար վարժարանի խնամակարութիւնն կողմէն եղած առաջարկութիւնը թէ վարժարանին ժառանգաւոր աշակերտաց ընտրութիւնը նրօնական ժողովն ստանձնէ ընդունուեցաւ :

17. Գանտիլի թաղ. խորհուրդը խոր լուծիւն պահած ըլլալով կրկին հրաւիրագրերուն դէմ որ զրկուեցան իրեն ներկայանալ յատեն կրօնական ժողովոյն ի մասին Տիգրանակերտցի Տ. Յովհաննէս քահանայի, զոր պաշտօնապէս ամբաստանած էին դողութեան յանցանք, որոշուեցաւ լրացուցաւ միջոցաւ յիշեալ Արժ. քահանային կապիւնանոց զս մը եղած լինելը հրատարակել, և առ ի միջնորդութիւն յիշեալ քահանայի զրկուեցաւ ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն էլ յուպի, որպէսզի անդ պաշտօն վարէ :

18. Պալայ ժողովրդական ամանց քահանայական նուէրի հասուցման մասին ըրած զանցաւորութիւնին ի նկատաւորութիւն առնուելով որոշուեցաւ յորդորական կողմի գրել առ ամենայն եկեղեցւոյ Մայրաքաղաքին :

19. Ծրարեւորութիւններ ուղղուեցան առ տամենայն առաջնորդ փիճակոյ և վանհարց, և հրաւիրեցան անշափահանելու ամուսնութիւնը խափա արգիլել և սոսի չլինել տալ արուին, որ 20 կամ գոնէ 19 տարւոյ հասակը չէ լրացուցած, և աղջկան՝ որ 16 կամ գոնէ 15 տարին չէ լրացուցած :

20. Արդիւնեցաւ գրել առ կրօն. ժողովն Արժ. Գարահիսարի առ ի ծանուցանել թէ ժողովն՝ կրօնի և բարոյագիտութեան զատառու կարգած է Շիշմանեան գիշերօթիկ վարժարանին ղեկավար Տ. Խոջատուր բնիկ քահանային, ըստ խնդրոյ նոյն վարժարանի Տնօրէն Շիշմանեան Էֆէնտիի :

21. Ժողովոյն անգամներէն Արժ.

Տ. Գրիգոր Արամեան քահանային յանձնուեցաւ հանգանակութիւն մը բանալ ի նպատակ կառուցման պահարանի և պատրաստութիւն եկեղեցական զգեստուոյ Պանարմայի եկեղեցւոյն ի միջնորդութիւն հրկիզեալ ժողովրդեան տեղւոյն :

22. Մկրտիկ երախայից անուանց ջուլակ մը պատրաստուելով որոշուեցաւ տպագրել և յատուկ շրջաբերականներով յուղարկել առ քարոզիչս և Աւագ երիցունս մայրաքաղաքիս և առ համերէն Առաջնորդս Գեր. Զաւլ. Նորդս և Տեղապահս վիճակաց, պատուէր տալով որ Մկրտարանին թովկախութիւն պաշտօնական ջուլակը և անկէ դուրս և է անուն չընդունուի և չգրուի բնաւ երախայից վրայ ի ժամ Մկրտութեան :

23. Զմեռեցի կրօն. ժողովոյն Գերուեցաւ որ իր պաշտօնը շարունակէ ըստ սովորութեան մինչև յնտրութիւն իր յաջորդին :

24. Սուրբ Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Արքայապետ գրով խնդրուեցաւ որ Աթոսոյն իրաւասութեան ներքեւ զանուան իկարոս կղզւոյ Հայոց եկեղեցւոյն համար բարեհաճի հոն գրկուելիք քահանային հոգեւոր մատակարար կարգել և վաւերացուցիլ կողմաւոր շնորհիւ :

25. Բարեբոյ Առաջնորդական Տեղապահին յանձնուեցաւ ընդունել որ եկեղեցւոյ վրայ որ ձեռնադրեալ է, զընիկ նորոնքայ քահանային Տ. Յովհաննէս Տ. Յովհաննէսեան :

26. Երաժշտ Արիստակէս Էֆէնտի մէկ խնդրագիրը և Չայնաքրութեան վրայ ըրած Սրբազրութեան վարձը՝ ամենայն Հայոց վիճ. Հայրապետին ուշադրութեանը յանձնուեցաւ :

27. Մայրաքաղաքիս եկեղեցւոյն աւագ երեցներն հրաւիրուեցան ի ժողով, և քահանայական գառուն բարեկարգութեան հակառակ տեղի ունեցած զեղծումներու և խանգարանաց վրայ իրենց ուշադրութիւնը հրաւիրելով յանձնուեցաւ որ ժողով կազմեն և շարաքիտ անդամ մը կանոնաւոր նիստ ընեն Մայր-Եկեղեցւոյն, Գիւրան մը կազմեն նախ նոյն օրը, և ապա աթոռակալ քահանայներն ևս հրաւիրելով խորհին թիւրանայն ամենայն հարկից վրայ զոր պէտք է ձեռք առնուլ առ ի հաստատութիւն բարեկարգութեան ի դատա քահանայից ըստ կանոնաց եկեղեցւոյ սրբոյ :

28. Գոմաց վանուց վանահայրութիւնը յանձնուեցաւ Սրժ. Տ. Կարապետ վարդապետ Արքայապետին ի յորդոր կարգաւորուեցաւ իրաւաստւորութեանց վրայ հսկել անթերի :

17 հոկտ. 1874 (ԿԷԿ)

ԲԱՄԱՆՈՒԹԷՒԻՆ ԺԻԼԻ ՅԱՎՐԻ
ԲԱՄԱՆՈՒԹԷՒԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ
ԿԱՆԱՆՎԱԾ ՎԵՃԱԿԻՆ ՎԻՍ

(Գր. ԳԷՆ 2630)

Ի մեր առին հոն թէ կնոջ աղջկանութիւնը ամենէն հոր խթանն լինելու էր բոլոր այս մեծ բաներն կատարելու համար : Առաջին հոգն եղած է մատուց օրիորդաց գառնակարութիւնն միջոցներն հայր թոյլել : Իւ ահա տեսնուեցաւ որ ասանք արտնջ նման կրթութիւն մը ընդունելի սկսան և անկէ շատ աւելի օգտեցան : Երկուստ կրթարաններն բարձրագոյնեցան : Օրիորդներն ամեն դիտութեանց գաղանթն ուսան : Եղանակն անկէն արդէն երեք հարիւրէն աւելի բժիշկ կը համբարեն, 30-լատելիկայի մէջ վեց բժիշկներ եկանայ

սուրբ ցանկի մէջ, քսանէն մինչև յիսուն հազար փրանքի եկամուտի մը համար արձանագրուած են, և մին Դեր-Եօրքի մէջ ութսուն հազար փրանքի եկամուտի համար :

Ամերիկացիք դիտեցին որ կիներն հրաշալի ուսուցչուհիներ են, և թէ մեծ առաւելութիւն մը կայ աղջկանց և մանչերու դաստիարակութիւնն անոնց յանձնելու մէջ : Քանզի աղջկանք կրթելու համար, երեք հազար տամբ անհրաժեշտ են : Քաղցրութիւն, համբերութիւն և հրատար : Երեքն ալ մանաւանդ կնոջ բաժինն են : Բընտիւններն իրենց զլացած է զեղբայրին գործութիւնը, բայց իրենց փափակ և գիւրաթէք և զլային կազմութիւն մը տուած է : Երբէք բուն ցամանց, յանկարծաթափ պայթմանց տեղի չեն տար : Մեր, այլեւս ծանր ու խիստ ձեռք ունինք, խիստ դիւրութեամբ կը զոյրանանք, կոշտութեամբ տղայները կը յանդիմանենք : Կանայք գիւրեւն անոնց սրտին խօսել, մեք զանոնք կը պատենք, անոնք կը զրկեն, զանոնք կը սիրեն, աղայք անոնց են : (Մախահարութիւն) :

Միացեալ-աւաւայ օրինակը նմանողներ ունեցած է, և յոյժ ապերախտ և անիրաւ կը լինի ի թէ մոռնայի յիշել այն արի և բարեսէր մարդիկն որ պալատն Պեթիգայի մէջ ձեռք գործին կանոնց դաստիարակութեան վերանորոգմանը, և արդէն փառաւոր արդիւններ ձեռք բերած են : Գաղղիա, թէպէտ խռովեալ, այս վեհ տաւրախութեան զեղծ շնորհ : Հասկացաւ թէ իրեն չբաւեր այլ աղգաց հաւատար աստիճանի մէջ մնալ, թէ պէտք չէ որ խնայ, և հնչիւնակութեան տէր մարդիկ եւանդ ետմը յառաջ կը վարեն այս մեծ և աղնիւ նպատակ : Երբ երկրորդ իւր զործը ըմբռնէ, այն դժուարեալներ և զգալիներ որ զտուրիւնեցնէ, որք կը յուրեն դնա, աւելի աղատ ասպարէզ մը պիտի բանայ նախադրման ողբոյն, և սա պիտի յաղթէ հին գրութեան և երկրպիւ ընդդիմութեանց, և աղխութեան ողբն պիտի ընկնի, նա միայն անկարողութիւն և թշուառութիւն յառաջ բերած է : Կանայք պիտի հակառակ թէ ինչ մեծ պաշտօն պահուած է իրենց, և իր, այս ժաման, նոր Եւա, բայց ոչ այլ ևս անիմա, արդիւնաւոր պատգամ չէ մերձեցած, այլ իւր շրթներն դըրած է այն բաժանին վերայ որ դիտութեան զինովիչ հնչուելը կը պարտաւորի, և աղջկանք անոր շարիտ բաժնէ : Աւելի լաւ ձանաչելով իւր պարտաւորութիւններն, զանոնք պիտի զործադրէ աւելի հաստատուն մտքով և աւելի աննկուն կամքով մի (Մախահարութիւն) :

Հոս կը կատարեն այն երկու գաղափարներն զոր միացնել ջանայի : Իւրաքանչիւր քաղաքացի ոչ միայն զործող հասարակութեան անդամն է, այլ նաեւ վեհապետութեան մէջ մասին աւանդապահ, որպէս որ ընկերուհւոյն վրայ զանկու անպիտի խնայակամութիւն մը՝ որ զայն հասկնայ և օգնէ իրեն : աւելի լաւ աստիւտ կինը ի նուազ շնորհալի պիտի լինի : Այս նա ճաշակի և շնորհաց բաշխող պիտի մնայ, բայց մի և նոյն ատեն առուել պիտի յաբի այն մարդուն որ իւր աշխատութեանց հազար պիտի ընէ : Այն յայնքան նպատաւոր պիտի լինի որքան կանոնց հաստատուն դաստիարակութիւնը, մեծ չափի մը հետեցնելու համար : այն է անապարտք և յատուկ եղած ամուսնութիւնը՝ որ խիստ յաճախ արտաձեռնութեան և շահու պատճառներէ յառաջ կուգան : Կինը կուգա մը կ'ընենք զայն լաւ ևս ըստերկանցնելու համար, և աւելի լաւ պիտի համարենք զայն նուաստացնել քան թէ զայն մեղ հետ միջակից ընդունիլ :

Երբ նուազ թէթեւ դաստիարակութիւն մը ընդունած լինի, օրիորդն ամուսնոյ մը ընտրութեան մէջ աւելի ուշ պիտի դընէ իւր ձեռքը խնդրային մտաւոր և բարոյական յատկութեանց : ալ չպիտի բաւէ անոր արժանի լինելու համար իւր ոտքն լինալ : պէտք պիտի լինի իրեն զրաւակամ տեղադրանք երջանկութեան մը, լաւ և լուրջ դաստիարակութեան մը երաշխիք տալ անոր : Իսկ տղայք, անկարելի է արտասանել այս անունն առանց յուզման : Տղայն, ահա ինչ որ մարդուն սիրելի կ'ընէ կեանքը, օրհնութիւնն է, յոյսն է այն : Տղայն ոչ միայն պաշտեալ արարածի մը վրայ իւր պատկերը տեսնելու երջանկու

թիւնը, հաճոյքն և ուրախութիւնն է, այլ և այն անաշտ արդարաւորութիւնն է՝ զոր անոր օրորոյցն կ'ստանանք մինչ ի մահ մեր՝ մեծցնելու զայն, չընապատեալ մեր հոգածութեամբն :

Այս պարտաւորութեան մէջ մարք երբէք չեն պահած, բայց մայրը միայն ունեցածն կրնայ տալ : Մեծած իւր տանին վրայ, զայն ողբել, հանդարտեցնել կը ջանայ :

Եթէ աղէտ և անապաշտ է, թիւր դաստիարակութեան և ուրախանելու վրայ պիտի խօսի անոր : Եթէ ուսուցէ, պիտի ջանայ նորա խնայակամութիւնը անդատին արաւոյնէն առնուլ ի ձեռքն և կազմել զայն իւր փափուկ ձեռքերով : պիտի սովորեցնէ տղուն Աստուծոյ անունը արտասանել և սիրել զնա, արտասանել հայրենեաց անունը և սիրել զնա : Պիտի ուսուցանէ անոր յարգել զտեղարն և բարեբարեւ աղքատաց : Երբ այնպէս դաստիարակուի, տղան կանանոցէն դուրս ելնէ ի սպասանկաւ թիւն անցնելու, մօրը զործը տակաւին լնացած շարիտ լինի : Կրքերն իւր դաւիկն սիրտը պիտի գրաւեն : Կրնան նորա կորուստեան պատճառն լինել : մայրը պիտի ընդունի նորա խոտովանութիւնը, անկէ հետի պիտի վանէ փորձիչ դէպ, և նա պիտի լինի մարդ մը պատրաստ հայրենեաց զոհելու ամեն լաւն :

Մայրը չէր գար եթէ ուղիք մանրապատու առնել ինչ առաքինութիւն որ կը պարտաւորէ կնոջ սիրտը : Երբ միայն կուգեմ ըսել, վերջացնելու ատեն, առմիկա պետութեան մէջ կնոջ տեղան էական պաշտօնին, այն է թշուառաց ստիպման նկատմամբ : Կրքա միայն այս բանին պահանջած փափակութիւնն և արհեստն ունին, մեք կացեցնելու աղքատաց, նորա կը սիրեն զանոնք, մեք հիւանդներն կախովեք, նորա կորչեն : Աստուած նոցա սրտին մէջ գրաւ զորհար մը, այն է զթուրթիւնը, իրենց սրտին տաքութիւնը զայն կոտորաւայնէ : Երբեք ինչ այս նիւթիս վրայ համառօտ պատմութիւն մ'ընէ : 1849 ին հոկտեմբեր ամսին էր : Դառնէն իւրին գացող նուառն մէջ տակաւին երկու տասարդ մարդ մը անուշադիր հայեցուածքով մը կը դիտէր իւրանց և քաղաքային փախուստեց պապկերն որոյ մայրական տեսիլքն զայն կ'ընդունէ : նաու կանց առաւ ի Մարթն, մեծ աղմուկ մը կը լսուի, կիսա-մեռ կին մը կը բերեն, ծախիչ հիւանդութիւն մը զայն կապանէ : Աղտութիւնն իւր աչքերը կը մարէ : Կրկնապարզն ի դուր շարժեալ մէկ քանի վերանկ կը հայթայթէ, և անոր առջև կը դնէ : Եւ զաւուրու վրայ էր, երբ յանկարծ միտքը կուգայ որ նուառն մէջ մանկամարդ և զեղեցիկ կին մը տեսած էր՝ որուն զիջմանց զիջեալուն մէջ կարգացած էր զթուրթեան և անձնութեան զգացումը, և իսկայն զայն ողբելով զիջող կը բերէ : Կրքաւ հասնելու ատեն երկու տասարդն, ուղեւոր որ հիւանդին բան մը չպահի, զնայ արտադարաւ մը բերել զայն փախող բերու համար : Պիտի մեկնէր բաւական-զոհ իւր ըրածէն, երբ վրայ կուգայ երկու տասարդուհին : Ծուրը դրաւ ողբաբարի ըմբ, տղուն մը պէտ լաթերու մէջ պատառեց զայն, դրամ մը զրաւ նորա ծոյցն մէջ, յետոյ այլանդ աղեալ դէմքին վրայ հակելով, սիրով զայն նկատեց և համարեց զնա : Հասնելու և Երկու տասարդը թէ ինչքով բարեկարգեալ մարդու մը և կին ըլլալն բաւական սեւորդ կնոջ մը մէջ տեղն ինչ հեռաւորութիւն կայ :

Այս մեծ և աղնիւ հոնք ամանդներն որք կնոջ յատկանքն են՝ կը օրհնանք մանաւանդ որ առմիկապետութիւնն անուս չընէ, և սորա ոյժէն, օրինաւորութեան և տեղաւորութեան կապակամ որ օրինք ևս վաւերացնէ կնոջ իրաւունքներն : (Երկու քաճիկ ծախաւորութիւն) :

ԹԻՒՂ ԾԱՊ
ԻՍԿՈՒՆԻ ՅԱՆՈՒՅԱՆ
Արտիքուհի
Աղապետ վարժարանի

ՍՈՂԻՊ ՂԱԶԻԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթա առ Բեճէլմիս քաղաքընտա
նու մէր 41 իրաւ խանդաւա

1-7
1-12
2-43
2-67
2-71
27
49
60
63